

**Politiken modtog i går**

**42 læserbreve og debatindlæg**

**4 læserbreve og debatindlæg handlede om Bendt Bendtsens forvaltning af sin politikerstatus**

# Forskerne har frihed – også til strategiske projekter

**REPLIK**  
PETER OLESEN  
FORMAND FOR BESTYRELSEN FOR  
DET STRATEGISKE FORSKNINGSRÅD

I DEN UNDERTIDEN opheadede debat om vilkårene for forskningsfrihed tegnes der et billede af strategisk forskning som den store syndebug, kendetegnet ved politisk styret forskning, som tilgodeses med meget store finanslovsbevillinger. Det billede kan jeg ikke genkende.

Først vil jeg slå fast, at det er forskerne – ikke politikerne eller Det Strategiske Forskningsråd (DSF), der formulerer forskningsprojekterne. Danske politikere har heldigvis et princip om armslængdeafstand til den forskning, som forskningsrådene støtter.

Men politikerne skal selvfølgelig bestemme, hvilke overordnede samfundsmæssige udfordringer der skal sættes bevillinger af til i DSF. Her vil jeg nævne et par af de udfordringer, jeg synes, det er godt, at der er bred politisk interesse for: Hvordan får vi reduceret CO<sub>2</sub>-udslip? Hvordan når vi målsætningen om, at 95 pct. af en årgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse?

NÅR DET kommer til forskningen, så har forskeren stor frihed. Der er f.eks. forskningsmæssig metodefrihed. Rådet fastlægger kun generelle og overordnede principper. Det er forskeren, der vælger, hvilken forskningsmæssig problemstilling projektet adresserer inden for det aktuelle område. Rådet stiller selvfølgelig krav om, at der skal anvendes en videnskabelig metode. Det er et helt basalt krav til al forskning. Desuden stiller rådet høje kvalitetskrav til den forskning, der støttes, både med hensyn til forskningshøjde, relevans og effekt. Rådet lægger også vægt på, at projekterne bliver udvalgt i fri konkurrence ud fra mottoet om at lade de bedste vinde.

Den samlede finanslovsbevilling til DSF er på finansloven for 2009 på ca. 1 milliard kroner. Universiteternes midler til basisforskning er på ca. 7 milliarder kroner. Jeg forstår derfor ikke proportionerne, når det ofte bliver fremstillet, som om en meget stor del af de offentlige forskningsmidler går til DSF. I stedet mener jeg bestemt, at der er behov for at øge bevillingerne til strategisk forskning betydeligt i de kommende år af den simple grund, at det danske samfund står over for store samfundsmæssige udfordringer, hvor forskningen kan bidrage med løsninger.

MIN KONKLUSION er, at Det Strategiske Forskningsråd ikke fylder ret meget i forskningslandskabet rent økonomisk. Det er forskerne, der selv definerer forskningsprojekterne og vælger, hvilke metoder der er mest relevante i forhold til de konkrete problemstillinger. Og sidst, men ikke mindst: Strategisk forskning er en velegnet og uafhængig måde at få skabt ny viden om og indsigt i problemstillinger på, som er afgørende for fremtidens vækst og velfærd i det danske samfund.

# Krisens helte sidder i Skat

Skattefar er den synlige upartiske ridderprins på den hvide hest, der kan straffe spekulanterne bag finanskrisen og give den lille mand følelsen af retfærdighed tilbage.

**NYE RIDDERE**  
VINCENT F. HENDRICKS  
DR.PHIL., PH.D., PROFESSOR I FORMEL FILOSOFI,  
ROSKILDE UNIVERSITET

I PERIODER med økonomisk vækst og fremgang betragtes succesrige forretningsmænd, udbyttemaksimerende børsmæglere og overskudsskabende direktører som riddere – ikke lykkeridere, men initiativrige og virkelystne figurer, der med snilde og behændighed er i stand til at manøvrere i det økonomiske farvand og gribe fordelagtige muligheder, når de byder sig. Således skabes merværdi, arbejdspladser og vækst, som i sidste instans kommer det ganske samfund til gode, og det er heri, ridderligheden består for de økonomiske opgangstidens rollemødder, der bliver indbegrebet af fremgang til alles bedste. Et nærliggende spørgsmål at stille er nu, hvem der bestridt hvervet som ridder i tider med finanskrisen og recession?

De seneste måneders økonomiske nedtur har ændret opfattelsen af ridderfiguren. Det er ikke så overraskende endda, eftersom en god portion af de før omtalte forretningsmænd, børsmæglere og direktører også, som Søren Ellemose på forbilledlig vis demonstrerer i sin netop udkomne bog, 'Finanskrisen', har været motiveret af grådighed og en indædt tiltro til markedsfundamentalismens robusthed.

Grådighed har ført til tvivlsomme investeringer, bankernes lemfældige omgang med udlånskontoen og har sikret vækstperiodens riddere store pensi-

onsordninger, aftrædelsesgager og aktieoptioner på lånte penge, der, når regningen skal betales ved markedets kollaps, ender hos småsparere, småaktionærer og 'små' borgere.

AT MARKEDSFUNDAMENTALISME, hvor markedet reguleringsløst får lejlighed til at udvikle sig, ikke er en ligevægtstilstand, har længe været kendt i spilteori, og den amerikanske filantrop og spekulant George Soros advarede da også herom i 'The Achemy of Finance' fra 2004. Resultaterne heraf ses nu i lyset af staters beslutninger om vækstpakker med hertil hørende reguleringsforanstaltninger og -agenter, der skal vogte over bankers og investeringsvirksomheders fremtidige porteføljer.

Tilbage står småsparere, småaktionærer og borgere, der har mistet ikke blot deres opsparing, men også en signifikant del af retfærdighedsfølelsen, og hvad der nu om dage betegnes retfærdighedsfølelsen og samtidig om muligt bringe dem, der er skyld i fællesforliset, til døms, fordi de har forbrudt sig mod samfundspagten.

I filosofien Thomas Hobbes' bog 'Leviathan' fra 1651, der netop er kommet i en fejende flot udgave på dansk, er en af de grundlæggende pointer, at mennesker uden en statsmagt vil ende i *bellum omnium contra omnes* eller alles krig mod alle. For at undgå denne kaotiske tilstand, der heller ikke som markedsfundamentalisme er en ligevægtstilstand, vælger mennesker frivilligt at indgå i en (demokratisk) stat, hvor der afgives såvel noget frihed som noget suverænitæt for til gengæld at opnå sikkerhed og beskyttelse af den private ejendomsret.

HVAD DER bliver tydeligt i netop disse tider er, at nogen på illegitim vis har lukreret på at forbyde sig mod samfundspagten, selv om alle har afgivet den samme mængde frihed og suveræ-

nitet, og det er dette asymmetriske forhold, der skal rådes bod på, så en levedygtig ligevægtstilstand, hvor også retfærdighedsfølelsen genetableres, står frem.

Hvad nogen har fået og andre har mistet er penge, og derfor er finanskrisens helte dem, der på synlig vis, lige så syn-



Tegning: Philip Ytournal

lig som de tidligere riddere, som tjente på opturen, kan kradsede de penge ind til staten og borgerne, der er blevet sat til, og samtidig få de skyldige dømt om ikke juridisk, så moralsk. Hvem kan alle henvende sig til, så der på synlig vis gøres noget? Skat – og dem har de fleste tit og ofte et ret anstrengt forhold til. Skat

får eksempelvis henvendelser nu om dage fra borgere, der anmelder hinanden for socialt bedrageri. Al Capone-metoden er også noget, som skattemyndighederne benytter sig af, og så fremdeles. Sjovt at tænke sig, at i recessionstider er skattefar den synlige upartiske ridder på den hvide hest.

# Margrethe er en rød lejesvend

DIGT AF KLAUS RIFBJERG

Ifølge den nyeste politiske konsensus  
Sidder de røde lejesvende på magten i DR og  
Alle andre steder og nu suppleret med flere

f.eks. er Anders Fogh Rasmussen  
En rød lejesvend fordi hans børn  
Studerer eller arbejder i udlandet

Men andre kandidater til betegnelsen for  
Der er da ingen tvivl om at landets  
Egentlige overhoved er en rød lejesvend

Hvordan skulle andet være muligt dronningens  
Intelligens og uddannelse ja hele  
Hendes baggrund taget i betragtning

Margrethe er en rød lejesvend  
Ja, måske den værste af dem alle sammen  
For alt det med at slå søm i livgarden

Og skridte fronten af og lave messehagler  
Er kun skalkeskjul og camouflage  
For at sløre den kendsgerning at

Dronningen er en rød lejesvend  
Og kronprinsen er en rød lejesvend  
Begge gift med fremmedarbejdere

Og i det hele placeret et godt stykke til venstre  
For midten hvor man læser bøger og  
Hører musik og er i stand til at tænke

Man si'r det ikke højt det hviskes kun men nu  
Er tiden inde nu skal det siges klart og tydeligt  
Dronningen er en rød lejesvend!

# Sygt sundhedssystem på vej i EU

**HELBREDELSE 1**  
CHRISTEL SCHALDEMOSE  
MEP (S)



ULIGHEDEN I sundhedsvæsenet er steget, og 83 procent af danskerne ønsker, at det offentlige sundhedssystem bliver styrket. Det skrev Politiken i søndags.

Men uligheden risikerer at blive endnu større, hvis EU-forslaget om patientmobilitet bliver vedtaget, som det ser ud til. Direktivforslaget skyldes EF-domstolen, der flere gange har fastslået, at EU-borgere har ret til behandling i andre lande – på hjemlandets regning. Derfor er der behov for klare regler på området, og dem er vi så i gang med at forhandle om.

SÅ LANGT, så godt. For hvis det går den rigtige vej, kan vi udnytte ressourcerne i de europæiske sundhedstilbud bedre og sikre, at alle patienter får behandling af højeste kvalitet – til tiden.

Desværre ser det ud til, at vægtskålen er tippet til den forkerte side. De liberalistiske lod vejer tungt i Europa. Og dermed er der altså overhængende fare for et privatiseret og markedsgjort sygehussystem i hele Europa. Vi socialdemokrater er fuldt og helt på patienternes side. Og vi vil meget gerne være med til at give pati-

Poznan virkelig er så god, som dens hjemmeside lover, eller om man ender hos en kvaksalver.

Vi ønsker et system med tryghed for borgerne. Et system, hvor man bliver behandlet så tæt på sit hjem som muligt og så hurtigt som muligt. Er ventetiden i Danmark for lang, skal man selvfølgelig have ret til at blive behandlet i udlandet. Men ens egen læge skal skrive en forhåndsgodkendelse, så man er sikker på, at man kommer til et godt hospital. Desuden vil forhåndsgodkendelsen sikre, at man ikke selv skal lægge ud, men at staten betaler. Dermed får alle ret til behandling i udlandet – på samme vilkår.

VORES VISION er, at de offentlige sundhedsvæsen i Europa kan samarbejde, så patienterne får den bedst mulige behandling, uanset hvor de befinder sig. Vi ønsker aktivt at bekæmpe den ulighed, som langsomt har sneget sig ind i det danske sundhedssystem.

De borgerlige i EU ønsker et markedsgjort sygehussystem, hvor reklamerne vejleder patienter om, hvor de skal behandles. Vi ønsker, at lægen vejleder patienterne. At det offentlige påtager sig hovedansvaret for behandlingen og støtter og hjælper hele vejen igennem.

**De borgerlige i EU ønsker et markedsgjort sygehussystem**

enter ret til at få behandling i udlandet. Men det skal være en ret og ikke en tvang. Og det skal være muligt for alle – ikke kun de ressourcestærke.

DE BORGERLIGE partier i Europa ønsker et system, hvor patienten selv finder behandlingstilbudet og tager af sted på egen hånd. Dernæst får vedkommende regningen refunderet, når han eller hun kommer hjem. For det første betyder det jo, at man skal have et overskud på sin konto for at kunne tage af sted. Og det kan være svært at vide, om klinikken i

# Ventetidsgaranti – hvem gavner den?

**HELBREDELSE 2**  
HENRIK ERIKSEN  
CENTERDIREKTØR, HJERTECENTRET  
RIGSHOSPITALET



HVIS DET danske sundhedsvæsen havde ubegrænsede økonomiske midler og tilstrækkeligt mange sygeplejersker og læger, ville en månedens ventetid til alle former for behandling være en fin tanke, måske endda en selvfølge og en menneskeret. Den har bare en pris, vi ikke kan betale.

Hovedparten af alle patienter bliver allerede i dag behandlet inden for de forskellige garantier, eller fordi de har kræft eller en akut sygdom, der skal behandles her og nu. Så hvad er problemet?

PROBLEMET opstår, når man på et hospital eller en afdeling også skal behandle alle patienter inden for en måned, uanset om patienten har gået med et dårligt knæ i et halvt år, inden man har taget sig sammen til en knæoperation, har gået med lyskebrok i flere år eller på tilsvarende vis været besværet af åreknuder i flere år eller en medicinsk velbehandlet hjertemyoforstyrrelse, hvor en operation er ønskelig, men ikke umiddelbart livsnødvendig.

**Ventetidsgaranti til alle vil betyde, at man bliver nødt til at planlægge med en overkapacitet**

En månedens ventetidsgaranti til alle vil alt andet lige betyde, at man bliver nødt til at planlægge med en overkapacitet. Det betyder, at man skal ansætte et øget antal medarbejdere, som i perioder, hvor der er mange patienter, skal arbejde, mens de i andre perioder, hvor antallet af henvisninger er færre, ikke kan undgå at komme til at stå med hænderne i lommerne, en uhensigtsmæssig udnyttelse af personalet. Ud over at budgettet til denne overkapacitet ikke findes, så vil der ikke være et tilstrækkeligt antal syge-

plejersker og læger til at imødekomme disse ønsker.

MED GENINDFØRELSE af en månedens ventetidsgaranti og med udsigt til bedre løn vil sygeplejersker og læger igen søge over til de private hospitaler. Det offentlige hospital vil komme til at mangle endnu flere af vores kernemedarbejdere, og dermed vil vi få endnu vanskeligere ved at behandle de alvorligt syge og akutte patienter, som vi ikke kan overføre til det private regi.

Hvis regeringen genindfører en garanteret ventetid på en måned for alle sygdomme, og det offentlige ikke kan holde dette, grundet personalemangel, så vil privathospitalerne selvfølgelig sætte prisen derefter. Hvis det offentlige ikke vil betale denne pris og dermed ikke får behandlet disse patienter, så har regeringen jo et troværdighedsproblem.

DERFOR BØR man fastsætte en ventetidsgaranti, som gør, at alle patienter, som har brug for det, kan behandles inden for en måned, mens patienter, i hvis tilfælde man med rimelighed kan sige, at behandlingen ikke nødvendigvis behøver at ske inden for en måned, kunne leve med en garanti, der hedder tre måneder.